

Måns Jacobsson

HNS-konventionen
Nationell konferens för oljeskadeskydd 2022
23 och 24 November 2022

HNS-konventionen

International Convention on Liability and Compensation for Damage in Connection with the Carriage of **H**azardous and **N**oxious **S**ubstances by Sea, 2010

2010 HNS Convention

2010 års internationella konvention om ansvar och ersättning för skada i samband med sjötransport av farliga och skadliga ämnen

2010 års HNS-konvention

Nord Stream: gasutsläpp 2022

Historisk bakgrund

1967 *Torrey Canyon*-olyckan

1967 IMO Council Resolution: studera frågor rörande ansvar för skador orsakade av olja eller **andra farliga eller skadliga ämnen**

1984 Förslag till HNS-konvention behandlat av en diplomatisk konferens; konvention inte antagen

1996 HNS-konventionen antas av diplomatisk konferens; träder inte i kraft

2010 Ändringsprotokoll antaget av diplomatisk konferens; ännu inte i kraft

2018 Riksdagen godkände konventionen i 2010 års lydelse (prop. 2017/18:268); ännu inte ratificerad av Sverige

Enligt propositionen bör ratifikation ske först när konventionen tillträtts av för Sverige viktiga konkurrentländer

Lagtext: 11 kap. sjölagen

HNS-olyckor

- Allvarliga HNS-olyckor äger rum!
 - *Grandchamp*, Texas City, 1947: 500 dödade, 3 500 skadade
 - *Betelgeuse*, Irland, 1979: 50 dödade
 - *Ariadne*, Mogadishu, Somalia, 1985; utrymning av befolkning nödvändig
 - *Petragen One*, Spanien, 1985: 35 dödade, 39 skadade
 - *Bow Mariner*, USA, 2004: 21 dödade
 - *Global Apollon*, Hong Kong, 2017: 1 000 ton palmolja släpptes ut
 - *Sanchi*, East China Sea, 2018: explosion, 113 000 ton icke-beständig olja släpptes ut, 32 besättningsmedlemmar dödade

HNS-konventionen vs 1992 års oljeskaderegime

- HNS-konventionen en kombination av 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention
- Många bestämmelser är identiska eller nästan identiska i de två systemen
- Det finns också väsentliga skillnader mellan systemen

Definition av farliga och skadliga ämnen

- Grundas på listor på ämnen i IMOs konventioner och koder (**i deras senaste version**):
 - MARPOL 73/78 (Appendix I till Annex I)
(Appendix II till Annex II)
 - IBC Code
 - IMDG Code (om ämnena transporteras i förpackad form)
 - IGC Code
 - BC Code
 - IMSBC Code
 - under förutsättning att ämnena omfattas av **1996 version** av IMDG
 - rester från tidigare bulktransporter av ämnen som anges i dessa instrument
- HNS-konventionen beräknas omfatta ca 6 000 ämnen
- Ämnena finns upptagna på verktyget HNS-Finder; www.hnsconvention.org.

HNS-konventionen är tillämplig på

- Bulklaster
 - Fasta bulkämnen
 - Vissa sådana ämnen är undantagna på grund av den låga risk som de innebär, t.ex. järnmalm, kol, träflis och sågspån
 - Flytande bulklaster
 - Beständiga och icke-beständiga oljor
 - Gaser i vätskeform, t.ex. LNG and LPG
- Ämnen som transporteras i förpackad form
 - Dock endast om de omfattas av IMDG-koden
- HNS-konventionen är endast tillämplig på ämnen som transporteras ombord på ett fartyg som last

Skadebegreppet

- Konventionen omfattar följande skadetyper
 - dödsfall och personskador ombord eller utanför fartyget
 - skador på egendom utanför fartyget
 - ekonomiska skador till följd av förorening av miljön
 - ersättning utgår inte för ekologiska skador
 - kostnader för rimliga åtgärder för att återställa skadad miljö
 - kostnader för s.k. förebyggande åtgärder, dvs. rimliga åtgärder för att förhindra eller begränsa skador.
- under förutsättning att skadorna orsakats av ämnens farliga eller skadliga egenskaper

CASON, Spanien 1997

Napoli, Storbritannien, 2007

Tillämpning av HNS-konventionen på oljeutsläpp

- HNS-konventionen omfattar inte skador genom förorening orsakade av beständig olja
 - eftersom sådana skador omfattas av 1992 års oljeskaderegim
- men är tillämplig på
 - annan skada än föroreningsskada orsakad av beständig olja
 - alla slags skador orsakade av icke-beständig olja
- HNS-konventionen är inte tillämplig på skador orsakade av bunkerolja

Undantag för vissa fartyg

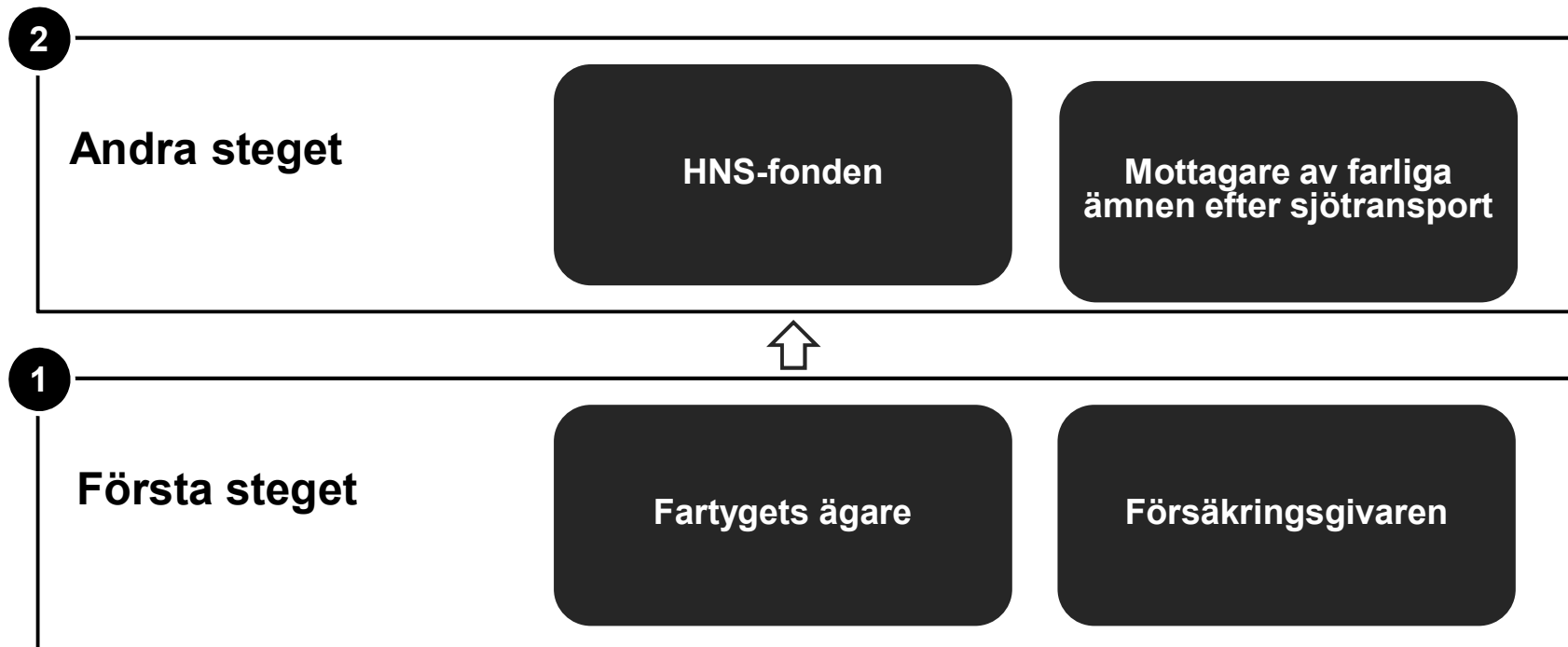
- En stat får undanta från konventionens tillämpning
 - fartyg vars dräktighet inte överstiger 200 bruttoton
 - som bara transporterar farliga och skadliga ämnen i förpackad form
 - medan de utför resor mellan hamnar i den staten
- Sverige torde komma att utnyttja denna möjlighet

Vissa farliga ämnen

- Tallolja
 - Klassificeras som farligt ämne (*tall oil, crude*) och omfattas av HNS-konventionen om utsläppet kommer från ett fartyg
 - För utsläpp från en landbaserad anläggning gäller 32 kap. miljöbalken
- Pellets
 - Omfattas inte av HNS-konventionen
- Parafinvax
 - Parafinvaxprodukter klassificeras som farliga ämnen och omfattas av konventionen
- Hybridoljor
 - HNS-konventionen torde vara tillämplig på skador orsakade av hybridoljor
 - under förutsättning att de transporteras som last
 - men inte om de utgör bunkerolja
- LNG
 - HNS-konventionen tillämplig om LNG-produkten transporteras som last men inte om den används för framdrivning av fartyget

Ett ersättningssystem i två steg

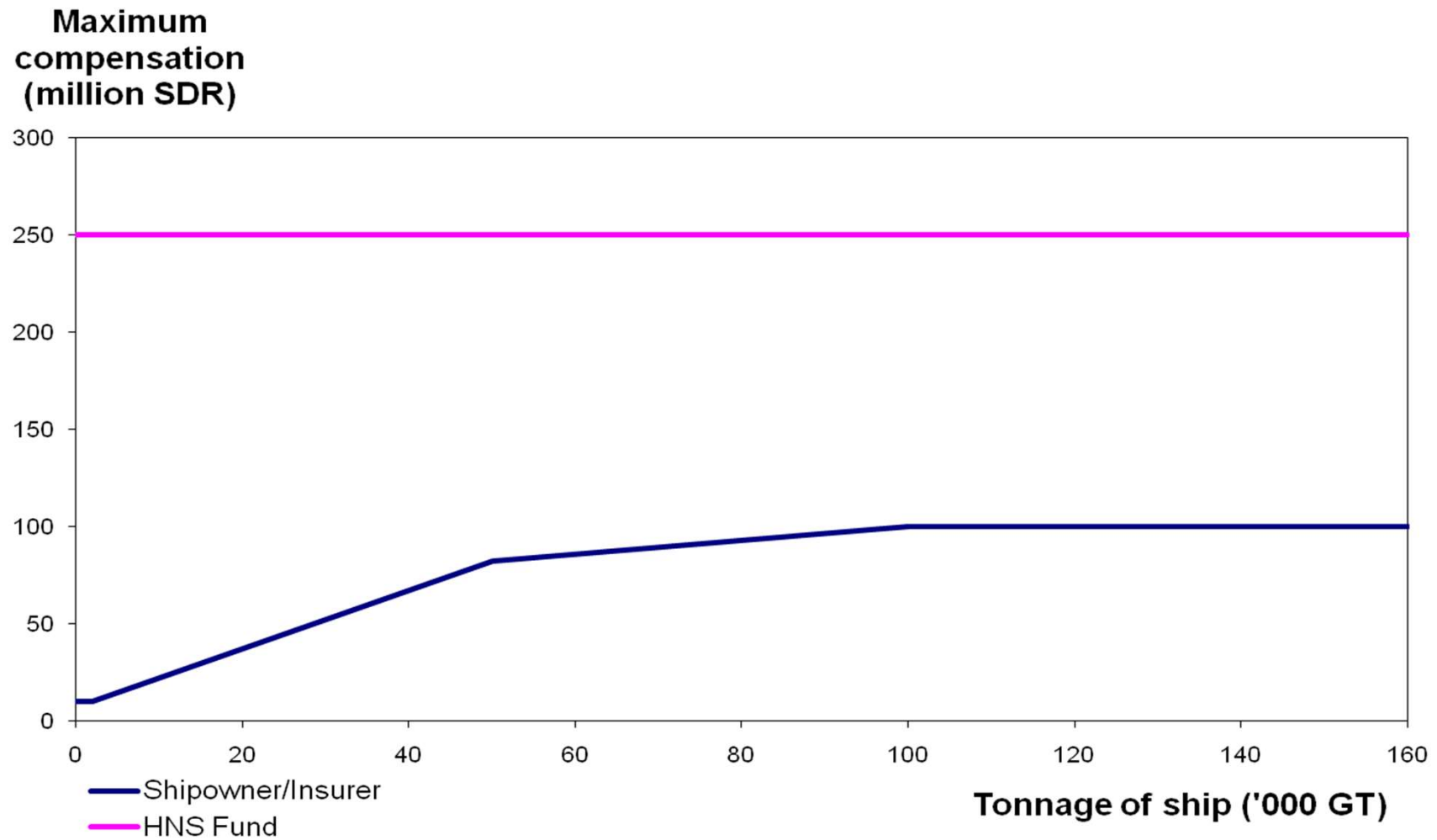
Konventionens huvudprinciper

- Strikt ansvar för fartygets registrerade ägare
- Särskilda bestämmelser om ansvarsbegränsning
 - Viss prioritet för dödsfall och personsador
- Obligatorisk ansvarsförsäkring och rätt för de skadelidande att väcka talan direkt mot försäkringsgivaren
- Ansvarskanalisering till fartygets ägare
- Enhetliga bestämmelser om jurisdiktion och erkännande av domar

Begränsningsbelopp

- Fartygsägaren
 - 10 million SDR (SEK140 milj.) för fartyg upp till 2000 bruttoton
 - höjs för större fartyg lineärt upp till 100 million SDR (SEK 1 400 milj.) för fartyg på 100 000 bruttoton
- HNS-fonden
 - 250 million SDR (SEK3 500 milj.)
 - inbegripet belopp som betalats av fartygsägaren/försäkringsgivaren
- Beloppen kan höjas genom ett förenklat ändringsförfarande

Compensation limits

Avgifter till HNS-fonden

- Avgifter betalas av dem som i en konventionsstat har tagit emot farligt gods efter sjötransport.
- Medlemsstaternas regeringar lämnar uppgifter om mottagna mängder till HNS-fonden

Några viktiga ändringar antagna vid 2010 års konferens

- Inga avgifter ska betalas till HNS-fonden för laster av farligt gods som transporterats i förpackad form
- Begränsningsbeloppet för fartyg som transporterar farligt gods i förpackad form höjs med 15 %
- HNS-fonden betalar i vanlig ordning ersättning för skador som orsakats av förpackat gods, trots att någon avgift inte betalas till fonden för sådant gods

Villkor för HNS-konventionens ikraftträdande

- Ratifikation av minst 12 stater
- Fyra av dessa måste ha fartyg under sin flagga på minst 2 million GT
- De stater som har ratificerat måste tillsammans representera ett mottagande av minst 40 miljoner ton av andra slags farligt gods än olja.
- Ratifikationsläget idag
 - **sex ratifikationer: Danmark, Estland, Norge, Kanada, Sydafrika och Turkiet**
- Ett antal stater har angett att de förbereder ratifikation
 - t.ex. Belgien, Frankrike, Nederländerna, Republiken Korea, Sverige och Tyskland

Avslutande frågor

- **Finns det tillräcklig politisk vilja för att få HNS-konventionen att träda i kraft?**
- **Är detta sista möjligheten att få till stånd en global reglering av dessa frågor?**

Haven-olyckan, Italien, 1991